

Проект “ВІДОБРАЖЕННЯ...”: досвід, враження, перспективи

Міжнародний проект “Відображення: цінності німецької та української дошкільної освіти у взаємному порівнянні” започаткований українцями Німеччини за підтримки програми “Зміцнення взаємодії з громадянським суспільством країн Східного партнерства” Міністерства закордонних справ Німеччини. Організатор — громадська організація “KSF Vita e.V” (м. Дортмунд), спільно з Асоціацією Керівників Шкіл міста Львова, ВБО “Громадська соціальна Рада” (м. Київ), товариством “Європа без кордонів” (м. Віттен), Міжнародним Інститутом Духовного Розвитку Людини. Інформаційним партнером проекту став журнал “Дошкільне виховання”.

Запрошення до участі в проекті було опубліковане у “ДВ” №6 за цей рік. Про хід першого й другого етапів розповідалося у “ДВ” №8. Третім етапом проекту стала тижнева поїздка до Німеччини, у якій узяли участь 13 учасників, відібраних журі за результатами попередніх етапів.

Учасники третього етапу проекту

- ♦ Вікторія Галас, директор, Сімерський ЗДО, Перечинський р-н, Закарпатська обл.
- ♦ Віктор Громовий, незалежний консультант та експерт з освітньої політики, шеф-редактор порталу “Освітня політика”, м. Кропивницький.
- ♦ Людмила Єхалова, практичний психолог, м. Кам'янське, Дніпропетровська обл.

Юлія ЖУРЛАКОВА,
головний редактор журналу
“Дошкільне виховання”

- ♦ Марія Копанич, вихователь, Сімерківський ЗДО, Перечинський р-н, Закарпатська обл.
- ♦ Анна Кузь, вихователь-методист, ЦРД “Надія”, м. Запоріжжя.
- ♦ Раїса Обшарська, директор, ЗДО №1 “Золота рибка”, м. Чортків, Тернопільська обл.
- ♦ Ольга Полєвікова, канд. пед. наук, доцент кафедри педагогіки дошкільної та початкової освіти, Херсонський державний університет.
- ♦ Оксана Поливко, директор, ЗДО №12 “Ромашка”, м. Ніжин, Чернігівська обл.
- ♦ Анастасія Рибалка, гувернер, м. Київ.
- ♦ Світлана Світич, доцент кафедри педагогіки та психології, Дніпровська академія неперервної освіти.
- ♦ Алла Слюсар, директор, ЗДО №13 “Купава”, м. Суми.

Учасники проекту в муніципальному дитсадку (AWO), м. Дортмунд

“Ми не просто працюємо в дитсадку,
ми живемо разом з дітьми”.

Сабіна Цангер, директорка
Вальдорфського дитсадка, м. Віттен, Німеччина

- ♦ Анна Тристан, директор, ЗДО №5 “Сонечко”, м. Пирятин, Полтавська обл.
- ♦ Наталя Чумаченко, вихователь-методист, ЗДО №303, м. Кривий Ріг, Дніпропетровська обл.

Ці українські педагоги отримали можливість відвідати 8 дошкільних закладів, що працюють у містах Дортмунді та Віттені (Північний Рейн-Вестфалія), професійний педагогічний коледж, поспілкуватися з працівником місцевого управління у справах молоді, а також із автором одного з підручників для майбутніх вихователів.

Кожен день був насичений враженнями та подіями і завершувався обговоренням за круглим столом. У дискусіях, крім учасників, брали участь члени координаційної ради проекту **Валентина Гребенюк**, голова ГО “KSF Vita e.V” (м. Дортмунд), **Алла Вайсбанд**, голова правління Німецько-українсько-білоруського товариства “Європа без кордонів” (м. Віттен), **Лілія Фещук**, голова Асоціації Керівників Шкіл м. Львова, **Андрій Горський**, голова правління ВБО “Громадська соціальна Рада”, **Оксана Волошина**, директор Міжнародного Інституту Духовного Розвитку Людини, **Лариса Гущина**, директор центру соціальних служб для сім’ї, дітей та молоді Соборної районної у місті Дніпрі ради, а також **Алла Гончаренко**, канд. пед. наук, доцент, ІППО Київського університету імені Бориса Грінченка, і **Юлія Журлакова**, головний редактор журналу “Дошкільне виховання”.

З ЖИТТЯ ДИТСАДКІВ

Переступивши поріг кожного з відвіданих закладів, учасники проекту відразу поринали у його життя, адже на цей час ніхто не припиняв і не обмежував діяльність дітей та педагогів. Розповімо, що нам вдалося дізнатися й побачити.

У всіх дитсадках день розпочинається з **ранкового кола** (у проведенні якого спостерігалися певні відмінності). З групою дітей одночасно працює щонайменше двоє вихователів, іноді більше. Помічників вихователів немає.

Потім настає час **сніданку**. У кожній груповій кімнаті є *маленька кухня*. Тут діти з вихователями самі готують собі сніданок: канапки, пластівці з молоком, йогуртом, фруктами тощо. Їсти за столиками можуть по черзі, невеликими групами. Тоді прибирають за собою і миють посуд.

Обід у деяких закладах готують кухарі, до інших привозять замовлені страви, які потім лише розігрівають. Крім цього, вихованці мають ще два **фруктово-овочеві перекуси**. Вечеряють удома.

У більшості закладів (крім вальдорфського) хлопчики й дівчатка мають змогу самі спланувати свій день і **обрати діяльність** до душі. Переваги такої організації освітнього процесу нам назвала директорка Католицького дитсадка **Періна Гердер**.

Переваги надання дитині можливості вільного вибору діяльності

- ♦ Дитина отримує відкриту пропозицію.
- ♦ Сама здійснює вибір, приймає рішення.
- ♦ Вчиться переживати успіх і невдачу.
- ♦ Шукає компроміси з іншими.
- ♦ Отримує можливості для самореалізації.
- ♦ Усвідомлює суть і важливість правил і сама намагається дотримуватись їх.

Це не означає, що весь день у дитсадку малюта покинуті самі на себе. Крім ранкового кола, є **спільні прогулянки, походи** до лісу чи парку, **проекти**, під час яких діти досліджують якусь тему, широкую чи вузьку (як-от “Здорове харчування” чи “Як з лялечки з’являється метелик”).

Для багатьох садків доброю традицією є **колективне приготування випічки**. При цьому вони розмірковують про корисність і шкідливість різних продуктів, про те, як вони прийшли до

Кухня у груповій кімнаті. Комунальний заклад денного догляду за дітьми (FABIDO), м. Дортмунд

стола, мимохідь опановують знання про умовні міри і навички лічби, відмірюючи певну кількість ложок цукру чи склянок молока. Крім того, вчать взаємодіяти, мирно розв'язувати конфлікти.

Індивідуальне спілкування вихователя й дитини відбувається під час роботи над її **портфоліо**. Це папка, в яку складаються фото з життя малюка, його творчі роботи, записуються найсильніші емоції, враження, найважливіші досягнення. Відкривши папку, можна завжди знайти тему для бесіди, подивитися, як змінився малюк, які нові вміння набув тощо.

Майданчиків для окремих груп немає, тож на подвір'ї відбувається постійний "броунівський рух": хтось із малят з'їжджає з гірки, хтось ходить на ходулях, хтось проводить досліди з водою.

Батьки забирають дітей у різний час, багато хто до 15.00. З тими, хто залишився, працює один вихователь, решта готуються до наступного дня.

Робочий день педагогів закінчується найпізніше о 17.00, і приходять прибиральниці.

НЮАНСИ ФІНАНСУВАННЯ

Томас Вавчинек-Лукашевіц, заступник начальника відділу Управління у справах молоді м. Дортмунда, розповів про деякі нюанси роботи дошкільних закладів та їх фінансування.

Відповідно до законодавства землі Північний Рейн-Вестфалія, всі діти починаючи з 3 років мають право на місця в дитсадку, і держава його забезпечує. Для малюків віком від 1 до 3 років є можливість відвідувати дитсадки, або наймається няня, яка опікується водночас п'ятьма дітьми (її послуги частково оплачуються з міського бюджету).

Як і у великих містах України, в Дортмунді існують чималі черги на зарахування до дитячих садків. Розширюючи мережу закладів, управління шукає інвесторів, які будують дитячі садки, а потім виплачує з бюджетних коштів орендну плату.

"Ми хочемо, щоб наші діти були сильні, мали уявлення про себе, своє тіло і внутрішній світ, про довкілля, свої права, щоб могли сказати "ні" й водночас були здатні до конструктивної взаємодії з іншими, вміли разом грати, відкривати світ і мирно розв'язувати конфлікти".

Томас Вавчинек-Лукашевіц

Зустріч з Томасом Вавчинек-Лукашевіцем

Крім того, кожному закладу перед початком навчального року виділяються кошти на весь рік, і його директор сам планує бюджет.

ПІДГОТОВКА ПЕДАГОГІВ

Томас Барг, заступник декана професійного педагогічного коледжу "Anna Zillken", розповів про підготовку майбутніх вихователів та соціальних педагогів для дитсадків. Так, навчання триває 3 роки, один з яких складає оплачувана практика (стажування) в закладах освіти.

Зарахування до коледжу відбувається на основі середнього балу, отриманого абітурієнтами після здобуття загальної середньої освіти, та результатів співбесіди.

Спілкування в педагогічному коледжі

Зустріч з доктором М. Бланк-Матьє

Співбесіда охоплює такі обов'язкові запитання:

- ♦ Як ви уявляєте собі цю професію?
- ♦ Що вас мотивує?
- ♦ Яке маєте хобі? (Звертають увагу на те, чи спрямоване захоплення претендента на себе, чи на інших людей, а також перевіряють навички комунікації).

Вихователі постійно займаються самоосвітою. Беруть участь у різних тренінгах, майстер-класах тощо. Крім того, щороку проходять **курси першої медичної допомоги** (медпрацівників у дитсадках немає) та **пожежної безпеки**.

ЗУСТРІЧ З МАРГАРЕТ БЛАНК-МАТЬЄ

Проаналізувати й осмислити німецькі підходи до освіти учасникам допомогла зустріч з доктором **Маргарет Бланк-Матьє**, авторкою монографій та підручників для вихователів дитячих садків.

Пані Маргарет зазначила, що у 60-х роках минулого століття дошкілля Німеччини базувалося на навчально-дисциплінарній моделі та фронтальному підході. У наступні роки відбулося дуже багато змін, за прогресом слідував регрес і навпаки.

Імпульси, що змінили дошкільну освіту Німеччини

- ♦ Змінилися взаємини між вихователями і дітьми.
- ♦ Вихователі почали більшу увагу приділяти потребам дітей, ґрунтовніше вивчати вікову психологію.
- ♦ Педагоги усвідомили, що виховують дітей для майбутнього, але самі не знають, що буде завтра. А отже, треба вчити дітей самим "знаходити себе".

Пані Бланк-Матьє зазначає, що хоч дітям і надається достатньо свободи, однак її рамки визначає дорослий, зважаючи на індивідуальні можливості кожного малюка, підтримує їх і дає змогу робити власні, обдумані вибори та відповідати за них.

"Довіртеся процесу і просто дайте дітям жити", — порадила наостанок М.Бланк-Матьє учасникам проекту.

ПРОЕКТ ТРИВАЄ

У ході щоденних дискусій учасники проекту все більше переймалися цінностями **свободи (як дитини, так і педагога), толерантності, відповідальності, довіри**. Міркували над тим, що можна запозичити з досвіду німецьких колег, яким здобуткам української дошкільної освіти варто приділити більшу увагу, яким має бути наш власний шлях до змін і виховання вільної, активної, свідомої особистості, створення в дитсадку простору щасливого життя.

Повернувшись додому, учасники проекту почали організовувати круглі столи, дискусії, запрошуючи до обговорення директорів дитсадків, вихователів-методистів, вихователів, практичних психологів, науковців, управлінців і небайдужих представників громадськості.

Долучайтеся до дискусій, і вдосконалюймо нашу систему дошкільної освіти разом! ■

ПЕРЕГЛЯНЬТЕ ФІЛЬМ,
знятий у рамках проекту:
dv.in.ua/2018-11/p19

Оформіть передплату на 2019 рік
НА САЙТІ JMIL.COM.UA

Палітра Педагога

Дешевше,
ніж
на пошті

Тематичні випуски 2019 року

ЛІТО З
КОРИСТЮ

ОСІННІЙ
КАЛЕЙДОСКОП

БЕЗПЕКА
ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

ЕМОЦІЙНИЙ
ІНТЕЛЕКТ

ЦІКАВИНКИ
ВЕСНИ

ДОСЛІДЖУЄМО
ЗИМУ

JMIL.COM.UA

Щономера:

- ✓ методичні рекомендації
- ✓ планування
- ✓ співпраця з батьками
- ✓ практичні розробки
(заняття, добірки ігор і вправ, сценарії)

192
грн*

А також інші корисні матеріали для роботи з дітьми, родинами і колегами впродовж року!

*Вартість річної передплати на журнал "Палітра педагога" на сайті jmil.com.ua